

baade ved Forholdets Stiftelse, under dets Bestaaen og ved dets Ophør. At en saadan Retstilstand, hvorefter Jorddrotterne havde en ved Lovgivningen selv hjemlet Afgang til at frigjøre sig for de fleste og vigtigste af de Bestemmelser, der af Lovgivningsmagten vare trufne til Bedste for Bondestanden, maa være uholdbar, finder Regjeringen indlysende og seer deri en Opfordring til at begrænse den omhandlede Forpagtningsret saaledes, at den ikke længere kommer i Strid med Fæstelovgivningens Aand og Hensigt. Hvad der stete i den Retning ved Loven af 25de Juni d. A., finder Regjeringen ingenlunde tilstrækkelig, idet der endnu er mange og betydningfulde Uoverensstemmelser mellem de tvende Arter af Brugsforhold, og det er for at fjerne disse Uoverensstemmelser, at nærværende Lovforslag er fremkommet.

Udvalget har her gjengivet det Væsentligste af Udskiftets Motiver, fordi det kan erkjende Rigtigheden heraf i Et og Alt, men Fleertallet formener, at de angivne Grunde maae føre til at gaae videre.

Et Mindretal antager, at den Ret, Forordningen af 15de Juni 1792 § 11 gav til Bøndergaardens Bortforpagtning paa 50 Aar, bør heelt ophøre. Den har aabenbart ikke svaret til sin Hensigt at være en Opmuntring til Bønderjordernes Udskiftning af Fællesskab, idet den som ovenfor fremhævet kun blev benyttet i et yderst ringe Omfang, naaget Bønderjorderne efterhaanden udskiftedes overalt, medens den derimod til et langt senere Tidspunkt benyttedes i et heelt andet Diemed. Det Formaal, for hvis Opnaaelse Bestemmelsen blev givet, er i Tidernes Løb naaet uden dens Benyttelse, og det Formaal, der tilsigtedes ved Fæstelovgivningens Skærpelse i 1861, modvirkedes ved Bestemmelsens Benyttelse efter dette Tidspunkt. Selv med de yderligere Indskrænkninger i Betingelserne for Forpagtningsrettens Benyttelse, som Lovforslaget tilsigter, finder Mindretallet en ikke ubetydelig Forskjellighed i de tvende Overdragelsesmaader for Brugen af Bønderjord; navnlig anseer det det for en høist uheldig Stilling, Forpagteren befinder sig i ved Forpagtningstidens Udlob, idet han da, almindeligviis i en fremrykket Alder, vil see sig fat

ud af den Virksomhed, hvorved han hidtil fandt sit Livsophold, og være henvist til strengt personligt Arbejde, hvortil han da er uskiftet, eller udsat for at lide Nød paa sine gamle Dage, dersom Jorddrotten ikke paany vil overdrage ham Gaarden i Brug paa Villkaar, som han er istand til og kan være tjent med at modtage. En saadan Skjæbne er Livsfæstere og hans Enke ikke udsat for.

Disse Medlemmer foreslaae derfor heelt at ophæve Retten til Bortforpagtning af Bøndergaarde.

Andre af Udvalgets Medlemmer formene, at der ikke er tilstrækkelig Grund til at ophæve § 11 i Fdng. af 15de Juni 1792 for de private Godfers Vedkommende, naar Lovforslagets Bestemmelser blive gennemførte for disse, men tiltræde derimod det nævnte Mindretalsforslag med Hensyn til Bøndergodset paa Lehn, Stamhuse og Fideicommissjer. Foruden de Grunde, der ovenfor ere angivne af Mindretallet, er der tillige andre for disse Godfer særegne Grunde, som tale for i denne Henseende at gaae videre overfor dem. Det Patriarchalske i Fæsteforholdet har stedse været langt mere fremherskende paa de bundne Godfer end paa de frie, men dette taber sig og forsvinder efterhaanden, hvor Livsfæste afløses af de omhandlede Forpagtninger. Dernæst har det kun i de sidste 13 Aar været anerkjendt fra vedkommende Autoriteters Side at Besidderne af de bundne Godfer kunde bortforpagte deres Bøndergaarde, idet Cancelliet og Rentekammeret, saalænge disse Collegier bestode, gif ud fra, at de nævnte Besiddere ikke vare berettigede til at benytte det paagjældende Lovbud, og Ju. stits- og Indenrigsministeren udtalte under 30te Juli 1849 den samme Mening. Det var først i Aaret 1857 at Justitsministeren, efterat Lov af 21de Juni 1854 havde tillagt Besiddere af Lehn, Stamhuse og Fideicommissjer en udvidet Raadighed over det til disse Eiendomme henhørende Bøndergods, ikke fandt Noget til Hinder for, at de ogsaa bortforpagtede dette paa 50 Aar. De nævnte Besiddere have saaledes kun været i den factiske Besiddelse af saadan Ret i et meget kort Tidsrum, og disse Medlemmer stille derfor det